

Zavarovane vrste gob, rastlin in živali

Dušan KLENOVŠEK

Kozjanski regijski park, PD Lisca Sevnica

Lisca, 12. maj 2018

Kaj varovati – zelo redke ali pogoste vrste?

Ali jih sploh poznamo?

cvrčalka vrste
Eupholidoptera chabrieri

GLAVNI VZROKI ZA OGROŽENOST RASTLIN

- Nabiranje - komercialno (zdravilne rastline)
- Regulacije vodnih teles
- Opuščanje – intenzifikacija rabe prostora
- Gnojenje
- Namakanje - izsuševanje
- Vnašanje tujerodnih (invazivnih) vrst

POSEBNA POZORNOST GRE ENDEMITOM

(vrstam, ki uspevajo le na omejenem območju, slovenski endemiti le na ozemlju Slovenije)

ZGODOVINSKI RAZVOJ VARSTVA FLORE NA SLOVENSKEM

- 1837 – blagajev volčin – odkrit kot nova vrsta, grof Rihard Blagay, kustos Botaničnega vrta Henrik Freyer
- 1838 – 14. 5. saški kralj Friderik Avgust II: *“upa, da bodo Kranjci znali volčin varovati in preprečiti njegovo uničenje”*.
- 1862 – Valentin Plemelj: košutnik so kopalci korenik “iztrebili” na Bohinjskem.
- 1870 – Deschmann (K. Dežman): sečnja lahko uniči blagajko.
- 1888 – knez Auersperg – izločitev pragozdnega kompleksa
- 1890 – W. Voss: možina je na Golici redka
- 1892 – tisa zavarovana na Kranjskem
- 1893 – Slovensko planinsko društvo: opozorijo na ogroženost planike, blagajke...

ZGODOVINSKI RAZVOJ VARSTVA FLORE NA SLOVENSKEM

- 1898 – (11. 2.) zaščiteni sta planika in blagajev volčin na Kranjskem in Štajerskem
- 1899 – prva kazen – Janez Rekar iz Mojstrane (6 ur zapora)
- 1906 – A. Paulin: rokopis, predlaga varstvo 9 vrst, omenja še 49 redkih vrst (prvi “rdeči seznam”)
- 1920 – (20.1.) Spomenica (Odsek za varstvo narave)
- 1922 – zakon o zavarovanih 23 rastlinah
- 1947 – 49 - zavarovanih 56 rastlin
- 1954 – ustanovitev Gorske straže (dr. A. Piskernik)
- 1972 – Zelena knjiga o ogroženosti okolja v Sloveniji
- 1976 – 28 zaščenih rastlin
- 1969 – občina Sežana zaščiti 7 rastlin
- 1981 – občina Nova Gorica zaščiti 3 rastline
- 1999 – Zakon o ohranjanju narave (ZON)
- 2004 – Uredba o zavarovanih prosto živečih vrstah (>210 vrst)
- 2004 – Uredba o Naturi 2000

ZGODOVINSKI RAZVOJ ZAŠČITE RASTLIN NA SLOVENSKEM

Leto 1896.

Frančišek Jožef I. r.

XVII. IZDATEK.

Francesco Giuseppe m. p.

Izdan in razposlan dne 18. junija 1896.

Franz Joseph m. p.

19.

§ 5.

Zakon z dne 26. maja 1896,

večaven za pokneženo grofovino Goriško in Gradiško v varstvo planike (očnice —
Gnaphalium Leontopodium).

C. kr. žandarmerija, kakor tudi v varstvo
poljedelstva in gozdarstva nameščeno nadzornovalno
osebje ima dolžnost, vsak opažen prestopok tega
zakona naznaniti županu, oziroma politični okrajni
oblasti.

§ 6.

Mojima ministroma za poljedelstvo in za
notranje stvari je naročeno izvršiti ta zakon.

Na Dunaju dne 28. maja 1898.

Franz Jožef s. r.

Thun s. r.

Kast s. r.

§ 7.

Župani in orožništvo kakor tudi vsi javni nadzor-
stveni organi, posebno pa gozdno, lovsko in poljsko-
varstveno osebje in tržna policija so zavezani, da nad-
zirajo izvrševanje te naredbe in da ovajajo prestopke po-
litičnemu okrajnemu oblastvu.

Radi ruvanja planik je bil kaznovan,
menda na Kranjskem prvi, Janez Rekar
po domače „Roža in Jaga“ iz Mojstrane.
Okrajno glavarstvo radovljiško ga je obsodilo
na 6 ur zapora. PV, 1899, 11, 182

2215. Uredba o zavarovanih prosto živečih rastlinskih vrstah, Stran 5933.

Na podlagi prvega odstavka 26. člena, prvega odstavka 81. člena Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 22/03 – uradno prečiščeno besedilo) in na podlagi drugega odstavka 74. člena Zakona o državni upravi (Uradni list RS, št. 83/03 – uradno prečiščeno besedilo) izdaja Vlada Republike Slovenije

UREDBO

o zavarovanih prosto živečih rastlinskih vrstah

C – pogojno dovoljen odvzem iz narave in izkoriščanje

H – ukrepi za ohranjanje ugodnega stanja habitata rastlinske vrste

H* - rastlinska vrsta, pri kateri je treba prednostno upoštevati ohranjanje ugodnega stanja habitata

O – rastlinske vrste, pri katerih je dovoljen odvzem iz narave in zbiranje nadzemnih delov, razen semen oziroma plodov, za osebne namene

O⁰ – rastlinske vrste, pri katerih ni prepovedi za nadzemne dele rastlin, razen semen oziroma plodov

opojna zlatica endemit Zasavja, nezav.

alpski srobot (nezav.)

dlakava, oranžna škržolica (nezav.)

velecvetni divjakovec (nezav.)

pogačica (nezavarovana)

dvocvetna vijolica

kamnokreč-i (nasršeni, vednozeleni..., nezav.)

julijski, kernerjev mak (nezav.)

alpska velesa

planinski pelin (nezav.)

vretenčasti ušivec (nezav.)

okroglostni mošnjak (nezav.)

alpska madronščica nezav.

mahovnica (nezav.)

šotni mah-ovi

lisičjakovci

venerini laski (H)

toploljubna, vlagoljubna
praprot, na skalah

Asplenium adulterinum, Grünspliziger Streifenfarn

Bild: F.Oberwinkler, 04.06.2004, Botanischer Garten Tübingen

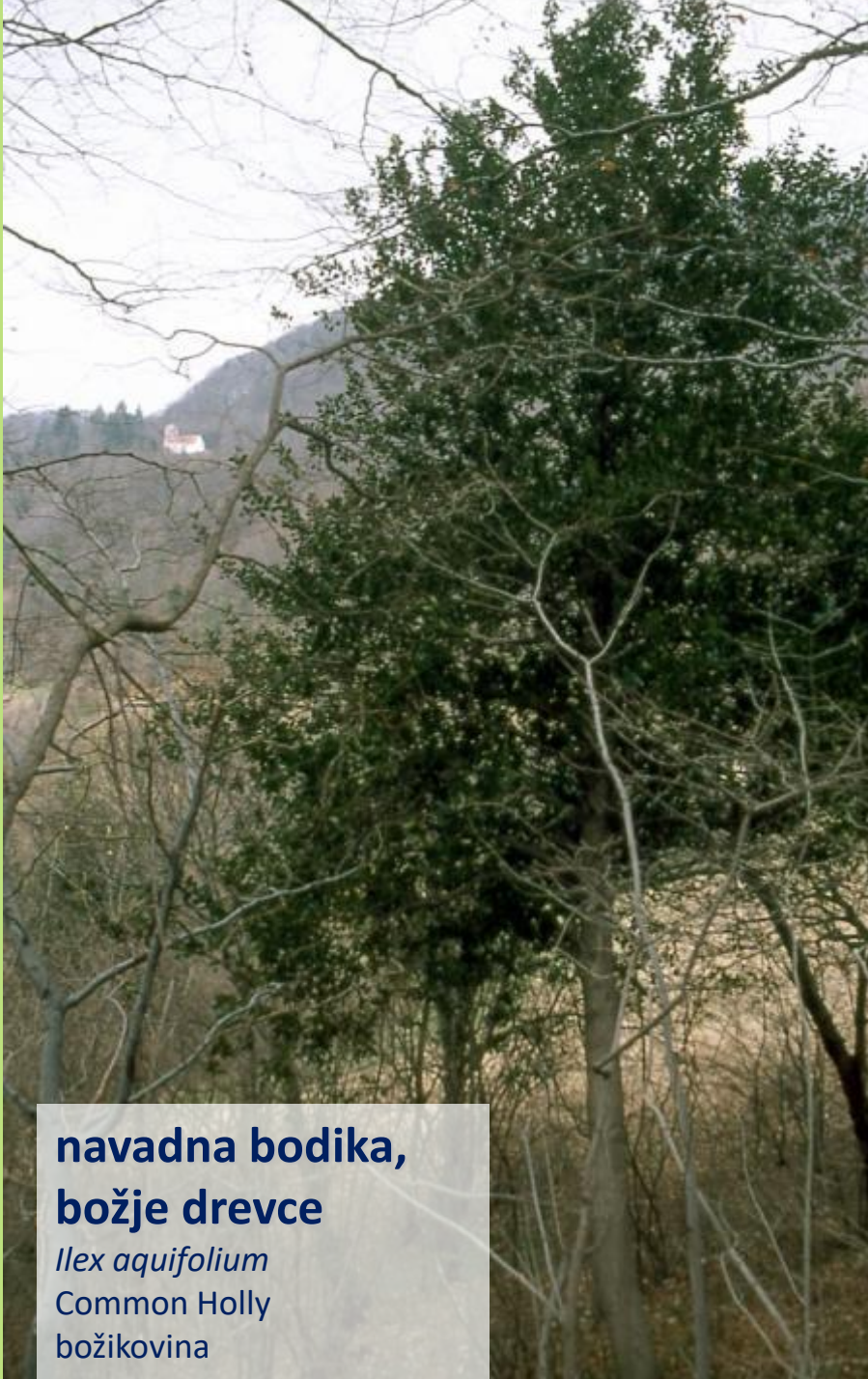
nepravi sršaj (H)

mala mladomesečina
praprot (H)

tisa

**navadna bodika,
božje drevce**

Ilex aquifolium
Common Holly
božikovina

kronica (O)

navadni mali zvonček (O°)

navadni mali zvonček

Galanthus nivalis O°

navadni mali zvonček

Galanthus nivalis

Aktualno – na grobovih v marcu...

poletni veliki zvonček

najmanjši alpski zvonček

Soldanella minima

Nezav.

Sternbergov klinček, montpellierski klinček

divji, srhki klinček

hrvaški klinček

severna linejka

Eno rastišče, Soteska pri Bohinju

šmarnica, solzice
(O°)

navadni netresk
(*Sempervivum tectorum*)

srhkodlakavi
netreskovec

rosika (*Drosera* sp.) – vse vrste

zimzeleni gornik

Arctostaphylos uva-ursi

O, C

rumeni sleč (H)

terciarni relikv – Gorjanci, Boštanj, Vrhek, Mokronog

Diploma: Katjuša Okrošek, VGN PD Brežice

dlakavi sleč

Rhododendron hirsutum

Hairy Alpenrose

dlakavi pjenišnik

navadni slečnik

Rhodothamnus chamaecistus

nezav

Kochov svišč (H)

Froelichov svišč

endemit Savinjskih Alp

rumeni svišč ali navadni košutnik

(C)
zdravilna rastlina

arnika

Arnica montana

Wolf's Bane

brđanka C, O

narcisa – vse vrste

alpska možina

(H)

Kamnite trate v alpskem svetu –
Porezen, Črna prst, Lemež

1890 – W. Voss: možina je na
Golici redka...

rebrinčevolistna hladnikija

(H)

endemit,

ena vrsta v rodu

Zoisova zvončica (H)

okroglolistna, brkata zvončica (nezav.)

šopasti repušnik

Tomassinijeva popkoresa H (Kraški rob)

mečki (gladiole)
(H)

sibirska perunika
Iris sibirica

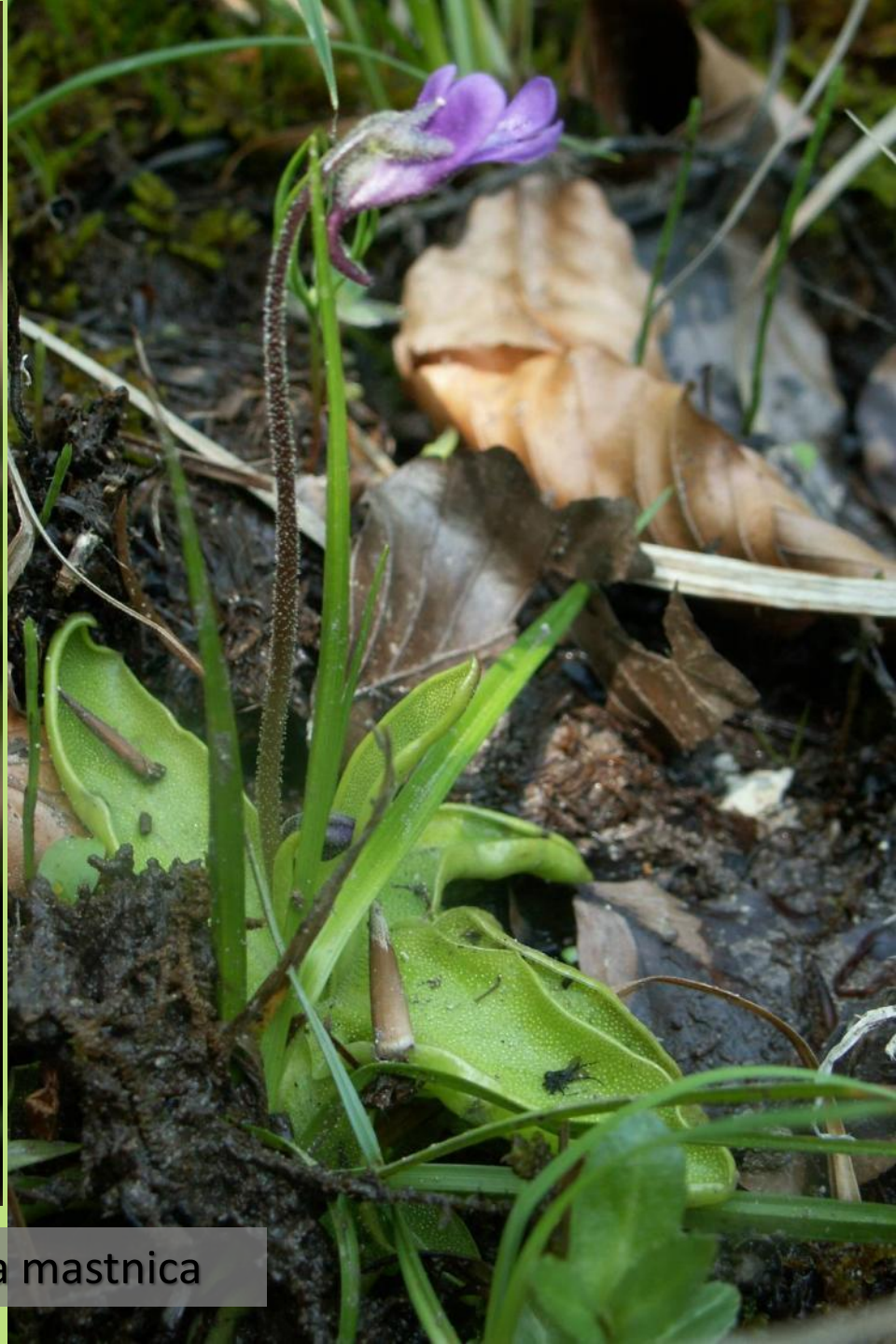
travnolistna perunika

Iris graminea

alpska mastnica

navadna mastnica

navadna mastnica

Pinguicula vulgaris
Common Butterwort
planinska tustica

kranjska lilija

Lilium carniolicum

Golden Apple, Carniolan Lily

kranjski ljiljan

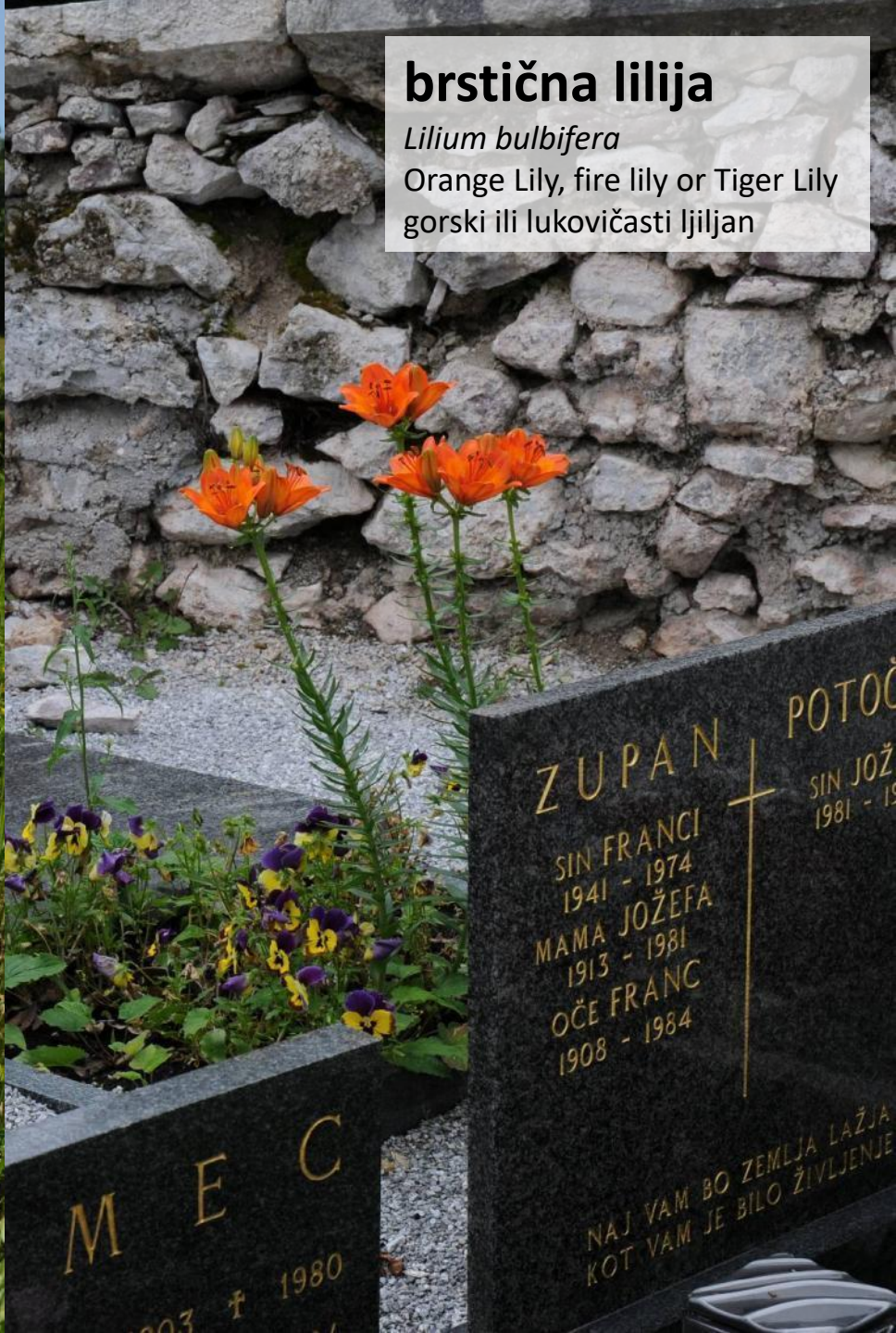

turška lilija

Lilium martagon

Turk's Cap Lily

Ijljan zlatan

brstična lilija

Lilium bulbifera

Orange Lily, fire lily or Tiger Lily
gorski ili lukovičasti ljiljan

potonika – vse vrste
(H)

bodeča lobodika

Ruscus aculeatus

C, O

širokolistna lobodika

Ruscus hypoglossum

0

A cluster of pink cyclamen flowers with dark centers, growing from green, patterned leaves in a forest setting. The flowers are in various stages of bloom, and the leaves have a distinct white or light green pattern. The background is a dark, out-of-focus forest floor with green foliage and brown leaves.

navadna ciklama (o°)

lepi jeglič ali avrikelj

kranjski jeglič (H)

idrijski jeglič

Primula x venusta

moknati jeglič

Primula farinosa

Nezav.

najmanjši jeglič

Primula minima
Nezav.

Wulfenov jeglič

Primula wulfeniana

Nezav.

dolgocvetni jeglič

Primula halleri

Nezav.

navadna jarica
Eranthis hyemalis (H)

kosmatinci – vse vrste (H)

velikonočnica (H)

beli, navadni kosmatinec

orhideje – vse vrste (H)

bleda in navadna kukavica

pikastocvetna kukavica, čebeljeliko mačje uho

lepi čeveljc, transilvanska prstasta kukavica

belkaste ročice, ozkoustna močvirnica

črna murka, rjava gnezdoznica

kamniška murka (*Nigritella lithopolitanica*).
Opisal dr. Vlado Ravnik, Krvavec - klasično nahajališče. Endemit

LEPI ČEVELJC

Cypripedium calceolus L.Sin.: *Calceolus marianus* Crantz, *Cypripedium boreale* Salisb., nom. illeg.

Cvetovi lepega čeveljca so največji med evropskimi orhidejami. Opazna večstebelna rastlina ima na stebli po en ali dva, redko tri cvetove. Mehurjasto napolnjena medena ustna je rumena, zunanji in notranji cvetni listi so škrlatno rjavi. Notranja stranska cvetna lista sta štrleča in svedrasto zavita. Zanimivo je, da sta stranska zunanja cvetna lista zrasla skupaj in usmerjena navzdol. Zato je videti, kot da en cvetni list manjka. Steblo je spodaj luskasto, zgoraj olistano z žilastimi eliptičnimi listi, ki so proti vrhu manjši in prehajajo v podporne liste cvetov.

Najpogosteje ga najdemo v svetlih bukovih gozdovih, med ruševjem, na ustaljenem gruču in posekah, predvsem v sredogorskem pasu in alpskih dolinah. Nekaj redkih rastišč z majhnimi populacijami je tudi v gričevnatem pasu in ta so za našo floro toliko bolj pomembna. Vedno raste na apnenčastih, bazičnih in humoznih tleh.

Podobne kukavičevke v Sloveniji ni, zato je prepoznavanje cvetočih rastlin enostavno in zanesljivo. Zeleni listi so podobni listom čmerike (*Veratrum* sp.) in lepe čveljce, ki ne cvetijo, lahko zamenjamo s to rastlino.

Lepi čveljc je evrazijska vrsta. V Evropi uspeva v njenem severnem delu in seže do Laponske. V srednji Evropi ga najdemo v Pirenejih, Alpah in Karpatih, na vzvodu sega do srednje Azije.

Latinsko ime *Cypripedium* je staro. Še izpred Linnéjevega časa. Izhaja iz latinskega *Cypripis*, kar je vzdevek Afroditine, in *pes*, *pedis*, kar pomeni noga. *Calceolus* v prevodu pomeni čveljček. Seveda se nanaša na obliko medene ustne in njeno lepoto. Zanimivo je opraševanje lepega čveljca. Žuželke, ki pristanejo na robu odprtine medene ustne, pogosto zdrsnejo vanjo. Ker so notranje stene gladke in previsne, lahko iz nje prilezejo le skozi špranjo, ki vodi mimo brazde in obeh prašnikov. Pri tem z lepljivim pelodom, ki ga nosijo s seboj, oprašijo rastlino; hkrati se nanje prilepi nov pelod. Lepi čveljc je bil v Sloveniji zavarovan že leta 1922.

1 Rajfeljsko jezero, 01. 06. 2005 (AT)
2 Rajfeljsko jezero, 29. 05. 2005 (AT)
3 Ravenska Kočna, 24. 05. 2007 (BD)

Vse o vrstah, ki uspevajo
na območju Slovenije

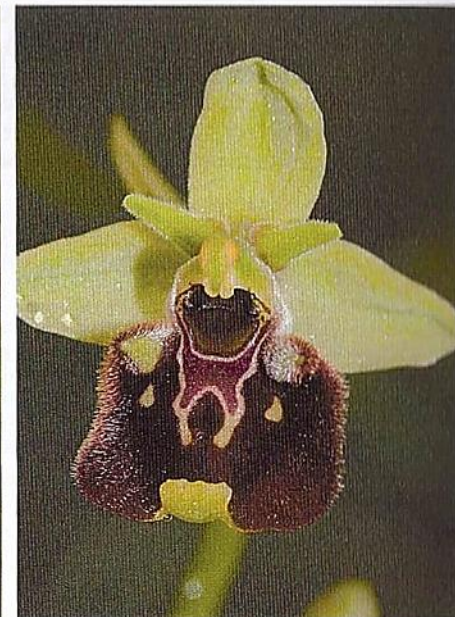

Plate 1. *Ophrys xkoseciorum* and its parents.
(Island Krk, Croatia, 9.V.2010)

Above: *Ophrys zinsmeisteri* on the left; *Ophrys untchijii* on the right.
Below: *Ophrys xkoseciorum* holotype on the left, and another individual on the right.

(Photos R. Čičmli)

Nevenka, Jože Kosec – koščevo mačje uho

teloh – vse vrste (0°)

temnoškrlatni, blagodišeči teloh

Tom Mitchell @evolutionplants · Mar 13

Primula elatior, grown from seed collected in Slovenia, flowering its socks off in the nursery today. pic.twitter.com/2KPzaa0Yow

Expand

Reply Retweet Favourite More

Tom Mitchell @evolutionplants · Feb 6

@fcwillets Helleborus niger not nigra! But congrats on ID. You should see them in the wild. pic.twitter.com/eHg50V206o

View photo

Reply Retweet Favourite More

vimeo

Join Log In Create Watch Upload

Search

Balkan Collection

from Martin Haswell Films PLUS 2 months ago

Tom Mitchell @evolutionplants · Jan 26

Helleborus odoratus is just beginning to flower. This one from the northern end of the range, in Slovenia. pic.twitter.com/C8MMVYSYOh

Expand

Reply Retweet Favourite More

Plant hunting

Paul Barney @PaulEdulis · Mar 16

Helleborus odoratus growing in the Slovenian alps. Could have a bit of H. multifidus var. istriacus in it! pic.twitter.com/R7EkE8j9Gq

Reply Retweet Favourite More

Paul Barney @PaulEdulis · Mar 16

Hepatica nobilis, Anemone nemorosa & Hacquetia epipactis in Abies alba Forest in Slovenia pic.twitter.com/3hSL48MJo9

Expand

Reply Retweet

Paul Barney @PaulEdulis · Mar 17

@Snowdropman Found this in Slovenia last week. Tidy habit pic.twitter.com/asNgsATasD

Expand

Reply Retweet Favourite More

Paul Barney

@PaulEdulis

Landscape Architect, Plantsman & Owner of Edulis Nursery.
Pangbourne, Berkshire, UK · edulis.co.uk

Plant hunting

Ekoturizem – skupina iz Japonske, teden dni v SLO „le“ zaradi telohov

Helleborus atrorubens - x													
www.trajnice.com/ceniksplosno4.htm													
Animalia PMS facebook Picasa ARNES, mail Jutarnji list Varstvo gozdov Slove Atlas okolja Kozjanski park Atlas ptic - Prijava DOPPS NVA,interno Milan Vogrin Javna ustanova za upr													
1524	Helleborus atrorubens - črnoškrlatni teloh		6,00	---	jan.-mar.	črnoškrlatni	30	1236 efab	RVK	10-12			*
1755	Helleborus dumetorum - hostni t.,ozki listi, nezimzelen, drobni zeleni cvetovi		6,00	---	febr.-april	rumenozelen	30	1235 eb	VS	10-15			
0537	Helleborus foetidus - smrdljivi teloh		6,00	---	febr.-april	rumenozelen	30-40	1236 efbc	VKA	10-12		X	*
1756	Helleborus multifidus - deljenolistni t.,ozki listi, grobo nazobč., drobni zel.cvet		6,00	---	febr.-april	rumenozelen	30	1235 eb	VS	10-15			
1527	Helleborus multifidus ssp. hystriacus - deljenolistni istrski teloh (lonc 13)		11,00	---	jan.-mar.	zelena	30	1236 efab	RVK	10-12			*
0054	Helleborus niger - črni teloh		4,00	da	dec.-feb.	bela	30	236 efab	RVKG S	10-12		X	*
1920	Helleborus niger - črni teloh (lonc 13)		6,00	da	dec.-feb.	bela	30	236 efab	RVKG S	10-12		X	*
	Helleborus odorus - blagodišeči							1236					

<http://www.trajnice.com/stranrastline/h1524.html>

Blagajev volčin

Daphne blagayana

dišeči volčín

planika

Leontopodium alpinum

Hvala za pozornost.

Živalstvo v gorah in zavarovane vrste

Dušan KLENOVŠEK

Kozjanski regijski park, PD Lisca Sevnica

Lisca, 12. maj 2018

Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam

NEGOSPODARSKE DEJAVNOSTI

[NARAVA IN OKOLJE](#)

[Ohranjanje narave](#)

Naslov: Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam
Ur.l. RS, št. [82/2002](#)
EVA: 2002-2511-0102
SOP: 2002-01-4055
Naslov - ang.: Rules on the inclusion of endangered plant and animal species in the Red List
Organ sprejema: [*Ministrstvo za okolje, prostor in energijo](#)
Datum sprejema: 09.08.2002
Datum objave: 24.09.2002
Datum začetka veljavnosti: 09.10.2002

Predpisi, ki so podlaga za sprejem predpisa

[Zakon o ohranjanju narave \(ZON\)](#)
Ur.l. RS, št. [56/1999](#) ([31/2000](#) popr.)
- 3. odstavka, 80. člen

1. člen

(1) Ta pravilnik določa rastlinske in živalske vrste, ki so ogrožene, in jih glede na stopnjo ogroženosti uvrsti v rdeči seznam.

(2) Ta pravilnik določa tudi nekatere ukrepe za izboljšanje stanja ogroženih rastlinskih in živalskih vrst.

2. člen

(1) Rdeči seznam je seznam ogroženih rastlinskih in živalskih vrst, razporejenih po kategorijah in podkategorijah ogroženosti.

(2) Kategorije ogroženosti so: izumrla vrsta, domnevno izumrla vrsta, prizadeta vrsta, ranljiva vrsta, redka vrsta, vrsta zunaj nevarnosti, neopredeljena vrsta in premalo znana vrsta.

(3) Podkategorije kategorij ogroženosti so navedene v seznamih iz 4. člena tega pravilnika.

(1) Rdeči seznam rastlinskih in živalskih vrst, ki so prikazani po sistematskih skupinah, so kot priloge sestavni deli tega pravilnika:

1. rdeči seznam praprotnic in semenk (Pteridophyta & Spermatophyta) je v prilogi 1,
2. rdeči seznam mahov (Bryophyta) je v prilogi 2,
3. rdeči seznam sesalcev (Mammalia) je v prilogi 3,
4. rdeči seznam ptičev gnezdilcev (Aves) je v prilogi 4,
5. rdeči seznam plazilcev (Reptilia) je v prilogi 5,
6. rdeči seznam dvoživk (Amphibia) je v prilogi 6,
7. rdeči seznam obloustk in rib (Cyclostomata & Pisces) je v prilogi 7,
8. rdeči seznam plaščarjev (Tunicata) je v prilogi 8,
9. rdeči seznam brezglavcev (Acrania) je v prilogi 9,
10. rdeči seznam črevoškrjarjev (Enteropneusta) je v prilogi 10,
11. rdeči seznam iglokožcev (Echinodermata) je v prilogi 9,
12. rdeči seznam ramenonožcev je v prilogi 12,
13. rdeči seznam mahovnjakov (Bryozoa) je v prilogi 13,
14. rdeči seznam kožekrilcev (Hymenoptera) je v prilogi 14,
15. rdeči seznam hroščev (Coleoptera) je v prilogi 15,
16. rdeči seznam metuljev (Lepidoptera) je v prilogi 16,
17. rdeči seznam mladoletnic (Trichoptera) je v prilogi 17,
18. rdeči seznam mrežekrilcev (Neuropteroidea) je v prilogi 18,
19. rdeči seznam stenic (Heteroptera) je v prilogi 19,
20. rdeči seznam ravnokrilcev (Orthopteroidea) je v prilogi 20,
21. rdeči seznam kačjih pastirjev (Odonata) je v prilogi 21,
22. rdeči seznam vrbnic (Plecoptera) je v prilogi 22,
23. rdeči seznam enodnevnih (Ephemeroptera) je v prilogi 23,
24. rdeči seznam strig (Chilopoda) je v prilogi 24,
25. rdeči seznam dvojnonog (Diplopoda) je v prilogi 25,
26. rdeči seznam pajkov (Aranea) je v prilogi 26,
27. rdeči seznam suhih južin (Opiliones) je v prilogi 27,
28. rdeči seznam višjih rakov (Malacostraca) je v prilogi 28,
29. rdeči seznam nižjih rakov (Entomostraca) je v prilogi 29,
30. rdeči seznam zvezdašev (Echiurida) je v prilogi 30,
31. rdeči seznam sipunkulidov (Sipunculida) je v prilogi 31,
32. rdeči seznam pijavk (Hirudinea) je v prilogi 32,
33. rdeči seznam maloščetincev (Oligochaeta) je v prilogi 33,
34. rdeči seznam mnogoščetincev (Polychaeta) je v prilogi 34,
35. rdeči seznam glist (Nematoda) je v prilogi 35,
36. rdeči seznam mehkužcev (Mollusca) je v prilogi 36,
37. rdeči seznam nitkarjev (Nemertina) je v prilogi 37,
38. rdeči seznam ožigalkarjev (Cnidaria) je v prilogi 38,
39. rdeči seznam vrtinčarjev (Turbellaria) je v prilogi 39,
40. rdeči seznam spužev (Porifera) je v prilogi 40,
41. rdeči seznam praživali (Protozoa) je v prilogi 41.

Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah

Naslov: Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah
Ur.l. RS, št. [46/2004](#)

Spremenbe: Ur.l. RS, št. [109/2004](#), [84/2005](#), [115/2007](#), [96/2008](#)

EVA: 2003-2511-0167

Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah praviloma prepoveduje zavestno poškodovanje, zastrupljanje, usmrtitev, odvzem iz narave, lovljenje, ujetje ali vznemirjanje zavarovanih živali zavarovanih vrst. Prav tako je prepovedano zadrževanje v ujetništvu živih živali, ki so bile odvzete iz narave in posedovanje mrtvih živali, njihovih delov in izdelkov iz njih ter struktur, če so bile odvzete iz narave, kot tudi prevažanje, prenašanje, prodaja, zamenjava ali ponujanje za prodajo ali zamenjavo.

PRILOGA 1

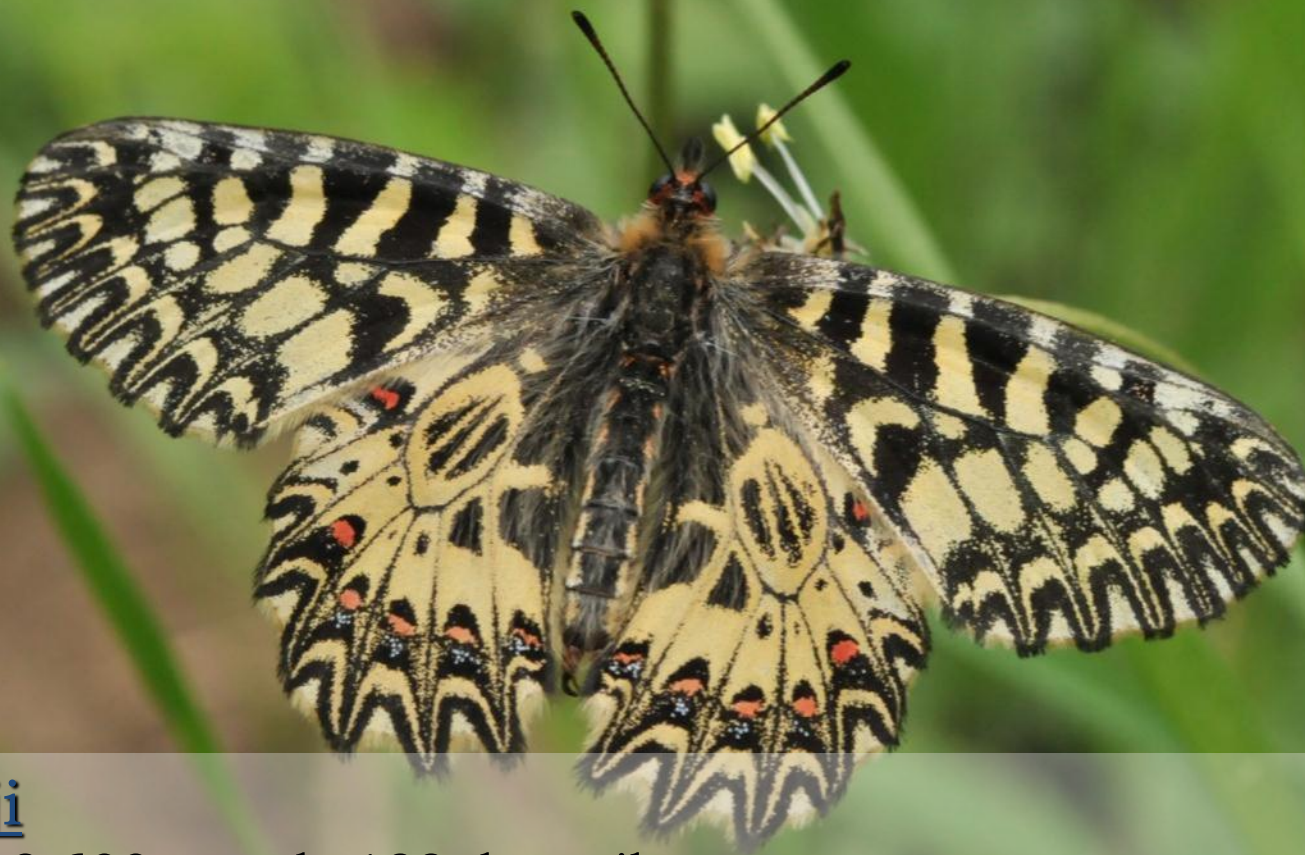
Poglavje A

TAKSON		VRSTE, KATERIH ŽIVALI SO ZAVAROVANE	
(znanstveno ime)	(slovensko ime)	(znanstveno ime)	(slovensko ime)
MAMMALIA	SESALCI		
INSECTIVORA	ŽUŽKOJEDI		
ERINACEIDAE	JEŽI		
		Erinaceus europaeus	rjavoprsi jež
		Erinaceus concolor	beloprsi jež
CHIROPTERA	NETOPIRJI		
			vse na območju Slovenije domorodne vrste
LAGOMORPHA	ZAJCI IN ŽVIŽGAČI		
LEPORIDAE	ZAJCI IN KUNCI		
		Lepus timidus	planinski zajec
RODENTIA	GLODALCI		
ARVICOLIDAE	VOLUHARICE		
		Microtus nivalis	snežna voluharica
CASTORIDAE	BOBRI		
		Castor fiber	bober
CRICETIDAE	HRČKI		
		Cricetus cricetus	hrček
GLIRIDAE	POLHI		

PRILOGA 2

Poglavje A

TAKSON		VRSTE, KATERIH HABITATE SE VARUJE		OPOMBE
(znanstveno ime)	(slovensko ime)			
MAMMALIA	SESALCI			
INSECTIVORA	ŽUŽKOJEDI			
SORICIDAE	ROVKE			
		Crocidura leucodon	poljska rovka	
		Crocidura suaveolens	vrtna rovka	
		Neomys anomalus	močvirska rovka	
		Neomys fodiens	povodna rovka	
		Sorex alpinus	gorska rovka	
		Sorex araneus	gozdna rovka	
		Sorex minutus	mala rovka	
		Suncus etruscus	etruščanska rovka	
CHIROPTERA	NETOPIRJI			
RHINOLOPHIDAE	PODKOVNJAKI			
		Rhinolophus euryale	južni podkovernjak	

metulji

- SLO: ~3.600 vrst, le 182 dnevnih;
- najbolj ogroženi zavarovani (SLO >100;
Natura območja za 13 vrst)

petelinček

rdeči apolon
„model“ za markacijo

črni apolon

močvirski cekinček

črtasti medvedek

hromi volnoritec

jesenska vrsta,
toploljubne gozdne jase, mejice;
hrast, glog...

veliki nočni pavlinček
stari sadovnjaki

Podjetnik **Jan Mach** je dobil jajčka jamamaja (*Antherea yamamai*) leta 1866 in v vasi Veliki Slatnik pod Gorjanci poskusil z rejo kar prosto v naravi na hrastu z namenom pridobivanja svile šantung. Reja se mu je posrečila, ni pa bil pazljiv v "tehnološkem smislu... Odrasli se ne hranijo (letajo 3-4 dni, le do 200m daleč).

mravljiščarji

Razstava metuljev in starih sort jabolk, Kozjanski park, oktober 2017

Razstava žuželk, Domžale, 2017

hrošči

- SLO > 3.000 vrst,
- začetnik raziskovanja Scopoli,
- v SLO odkrit prvi jamski hrošč – drobnovratnik (F. Schmidt)

bukov kozliček

drobnovratnik

alpski kozliček (*Rosalia alpina*)

rogač

ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA VARSTVO NARAVE

Popisovanje lokacij hroščev

Navodila za uporabo

Vrste hroščev

Vrsta

Leto

Veljavnost

1. poišči lokacijo 2. vnesi hrošča

Legenda

Hrošči

- Alpski kozliček
- Bukov kozliček
- Drugi hrošči
- Hrastov kozliček (Strigoš)
- Rogač - samec
- Rogač - samica

Hrošči iz preteklih let

- Alpski kozliček
- Bukov kozliček
- Drugi hrošči
- Hrastov kozliček (Strigoš)
- Rogač - samec
- Rogač - samica

Občine

kozliček *Vadonia unipunctata*

Sredozemska vrsta V Sloveniji je prve in do sedaj edine 3 primerke našel B. Drovenik leta 1993 v bližini hrvaške meje (Bistrica ob Sotli). Jugo zahodno od naše države je bila najdena pri Trstu in v Istri. Kolinska termofilna vrsta. Ličinke živijo v koreninah poljskega grabljišča in redkeje grintavca. Življenjski cikel traja najmanj 2 leti. Imagi se hranijo s pelodom na cvetovih zeli: *Scabiosa*, *Knautia*, *Euphorbia*, Asteraceae, Apiaceae idr.

Bistrica ob Sotli, 1993, B.Drovenik, 3os.
Drenovec, ob Sotli, 6.7.2013, dušan

Ga moramo varovati? Izpostaviti?

Iepenec (*Lilioceris schneideri*)

Julija 2016 prvič najdena vrsta na območju Slovenije – na turški liliji. Prepoznan v nabranem materialu (16.2.2017).

Jože Broder, Travniki na Vetrniku, 2016

Ga moramo varovati? Izpostaviti?

kačji pastirji

- SLO c. 70 vrst;
- eni najbolj okretnih letalcev;
- so pokazatelji ohranjenosti narave, tudi sami ogroženi;
- tudi območja Natura 2000

Življenje v vodi in na kopnem – preobrazba.
vrste vezane na določeno vrsto vodotoka

levitev

veliki studenčar – največji

RAKI – koščak, jelšavec, primorski koščak

- upadi populacij zaradi izgube habitata, račje kuge, onesnaževanja;
- zavarovani, tudi N2K

zupancimarko3@gmail.com
© Marko Zupancic

trnavec - nova invazivna tujerodna vrsta
(prenašalec račje kuge)

rdečeškarjevec (Avstralija, mrtvica Prilipe), signalni rak (Sev. Amerika, Drava...)

ozkoškarjevec (*Astacus leptodactylus*)

Pravkar smo prejeli povezavo na posnetek, ki prikazuje izpust tujerodne vrste v našo okolje.

Na posnetku gre za tujerodno vrsto: ozkoškarjevec (*Astacus leptodactylus*), ki v Sloveniji še ni bila opažena v naravi.

Izpust vsake tujerodne vrste v našo okolje lahko povzroči katastrofalne posledice za naravo in je prav tako tudi prepovedano dejanje.

Posebej bi na to morali opozarjati tudi trgovci (E.Leclerc), kjer lahko takšne vrste ljudje nemoteno kupimo.

Več o negativnem vplivu ozkoškarjevca si lahko preberete v knjižici Potočni raki Slovenije:

http://www.ckff.si/publikacije/potocni_raki_slovenije.pdf

Back Home - rakci so nazaj v reki 😊

MEHKUŽCI – polži, školjke

- upadi populacij zaradi izgube habitata, onesnaževanja, regulacij...
- zavarovani, tudi N2K

Jalžičeva (Kuščerjeva) kongerija - edina podzemna školjka na svetu

Kitajska brezzobka
***Sinanodonta woodiana* (2011, Prilozje) iz Azije**

Potujoča trikotničarka (*Dreissena polymorpha*)

V Sloveniji je že dobro desetletje prisotna v porečju Drave. Leta 2010 so jo potapljači opazili tudi v Blejskem jezeru, kjer se poleti odvijajo številne rekreativne dejavnosti. Brez izvajanja ukrepov za preprečitev širjenja školjke obstaja velika nevarnost, da bi jo zanesli v bližnje Bohinjsko jezero...
...pomlad 2018 – stotisoče primerkov v akumulaciji HE Brežice!

Potujoča trikotničarka Zaustavimo širjenje invazivne školjke!

▼ Na plovilih se školjke pogosto naselijo v manjših odprtinah in zareza, ličinke pa se skrivajo v vodi, ki zastaja v plovilu.

▼ Naselijo se lahko celo na domorodne školjke in neposredno tekmujejo za višje hrane.

Škapaž zaustavimo širjenje potujoče trikotničarke

Potujoča trikotničarka se zlahka pritrjuje na športne čolne in drugo športno, potapljaško in ribiško opremo, zato je bila z območij plovih poti že zanesena v številne bolj odmaknjene reke in jezera.

Trikotničarka se razširja z drobnimi planktonskimi ličinkami, zato poleg neočistene opreme v druga vodna telesa ne smemo prenašati niti vode.

V Sloveniji je trikotničarka še omejena na območje Drave in Blejskega jezera. Zaradi okoljske in gospodarske škode, ki jo lahko povzroči, moramo preprečiti njeno širjenje v druga vodna telesa. To lahko dosežemo le z natančnim pregledovanjem vse opreme, ki je bila v stiku z vodo.

Preglejte opremo!
Odstranite vodo!
Temeljito operite!
Posušite na soncu!

Z dobrimi prenašamo tudi živali in rastline

V zadnjih desetletjih smo pričali razmahu svetovne trgovine, s trgovanjem pa hote ali nehoti prenašamo tudi številne rastlinske in živalske vrste, ki jih na območjih zunaj njihove naravne razširjenosti imenujemo **tujerodne vrste**. Nekatere – pravimo jim **invazivne tujerodne vrste** – se na novih območjih ustalijo in razširijo ter povzročajo okoljsko in gospodarsko škodo.

Nekatere tujerodne vrste so bile v nova okolja vnesene namerno, še veliko več vrst pa je bilo vnesenih nenamerno. Številne so priplovale kot **slabi potniki** z drugimi organizmi, embalažo ali s prevoznimi sredstvi. Vodni organizmi se po morju in celinskih vodah širijo predvsem z ladjami – bodisi se pritrjujejo na ladijski trup bodisi so prisotni v balastni vodi, s katero se zagotavlja plavnost ladij brez tovora.

Prav z ladjami se je že v preteklih dveh stoletjih iz porečja Bajkalskega jezera, Azovskega in Črnega morja razširila tudi **školjka potujoča trikotničarka**. Spreva se je širila po vodnih poteh v Evropi, konec prejšnjega stoletja pa je bila prenesena tudi v Severno Ameriko.

Invazivna tujerodna školjka v Blejskem jezuru

V Sloveniji je potujoča trikotničarka že dobro desetletje prisotna v porečju Drave. Leta 2010 so jo potapljači opazili tudi v **Blejskem jezuru**, kjer se poleti odvijajo številne rekreativne dejavnosti. Brez izvajanja ukrepov za preprečitev širjenja školjke obstaja velika nevarnost, da bi jo zanesli v bližnje Bohinjsko jezero.

Tujerodna školjka trikotničarka je bila zanesena v Blejsko jezero. Preprečimo njeno širjenje!

Kako jo prepoznamo?

Potujočo trikotničarko zlahka prepoznamo po izrazito **trikotno oblikovani lupini**. Po njej so prečno razporejene bolj ali manj izrazite temne proge, po katerih je školjka dobila tudi vzdevek – **zebrasta školjka**. Odrasle školjke merijo od 0,6 do 4,5 centimetra. V vodi lebdeče planktonske ličinke so tako drobne, da jih s prostim očesom ne vidimo. Težko opazimo tudi iz ličink preobražene mlade školjke (od 1 do 3 milimetra), ki se že pritrjujejo na podlago.

Priloge za preprečitev širjenja trikotničarke

Uporabniki plovil

1. Če je mogoče, plovil iz okuženih voda ne premeščajte v druge vode. Če se temu ne morete izogniti, sledite spodnjim napotkom.
2. Plovilo po dvigu iz vode natančno preglejte, še posebej zarezane na trupu in okoli motorja. Odstranite blato, vodne rastline in školjke. Da bi odstranili tudi manjše trikotničarke (2 milimetra!), z roko počasi potujte po površini plovila. Površina, na katero so se pritrjele drobne školjke, je na otip kot brusilni papir. Vse školjke uničite!
3. Odstranite vodo iz vseh odprtih, kjer bi lahko zastajala, in vse dele dobro osušite.
4. Plovilo in prikolico operite z visokotlačnim čistilnikom, po možnosti z vročo vodo (najmanj 45 °C).
5. Plovilo pustite na suhem, da se popolnoma posuši – v sončnem vremenu najmanj 7 dni, v oblačnem vremenu pa najmanj 14 dni.
6. Po enakem postopku preglejte, očistite in osušite tudi vso opremo, ki je bila v stiku z vodo (vrvi, sidra, vesla, rešilni jopiči ...).

Ribiški

1. Izpraznite vsa vedra in jih posušite. Nikoli ne prenašajte živih vab, rib, rastlin ali vode iz vodnih teles s trikotničarko v druga vodna telesa.
2. Poleg čolna (glejte navodila na levi strani) očistite tudi vso ribiško opremo. Še posebej natančno odstranite blato in vodne rastline s škornjev in mrež. Vse školjke uničite!
3. Opremo očistite tako, da jo ali:
 - a. operete z vročo vodo ali jo potopite vanjo (najmanj 45 °C) za vsaj deset minut;
 - b. sperete s hladno vodo z visokotlačnim čistilnikom;
 - c. pustite, da se popolnoma posuši – v sončnem vremenu najmanj 7 dni, v oblačnem vremenu pa najmanj 14 dni.
4. Opreme ni treba prati, če boste lovili zgoj v vodah, v katerih je trikotničarka še prisotna ali če boste v druge vode odšli šele po več kot 14 dneh.

Potapljaški

1. Dobro preglejte vso opremo (obleka, obutev, jeklenke, maske, dihalke, plavuti, merilniki in regulatorji ...). Odstranite in uničite vse školjke. Opremo skratčite in jo sperite z vodo.
2. Če je mogoče, opremo namočite v milnico s temperaturo od 45 do največ 50 °C, nato jo sperite z vodo. Kompenzatorje plovosti sperite s tekočo vodo tudi z notranje strani. Ne uporabljajte vode z višjo temperaturo ali kislih oziroma bazičnih raztopin, saj opremo lahko poškodujete!
3. Če ste opremo oprali po zgornjem postopku, zadošča še 24 ur sušenja. Brez pranja morate opremo pred potopom v vodah brez trikotničarke sušiti na zraku – v sončnem vremenu najmanj 7 dni, v oblačnem vremenu pa najmanj 14 dni.
4. Čiščenje ni potrebno, če bo vaš naslednji potop v morju, saj ličinke in školjke trikotničarke v morski vodi ne preživijo.

Kopalci

1. Kopalke in kakršno koli drugo opremo, ki je bila v stiku z vodo (blazine, brisače, maske, igrače ...), sperite z vročo vodo (najmanj 45 °C) oziroma jo namakajte v vroči vodi najmanj 10 minut. Če oprema ni dovolj odporna proti vroči vodi, jo sušite na zraku – v sončnem vremenu najmanj 7 dni, v oblačnem vremenu pa najmanj 14 dni.
2. Če so se kopalci tudi vaših psi, jih skopajte in jim dobro skratčite dlako.
3. Ta navodila so posebej pomembna, če se v prihodnjih 7 dneh odpravljate v drugo celinsko vodo (bližnje Bohinjsko jezero!).

Avtorji besedila: Jazna Kus Vinsvilit (Zavod Simbiozis), Spela Berman-Rakar (Agencija RS za okolje), Sonja Berman (Zavod RS za varstvo narave), Rok Lovjak (Drustvo za podobenstvo dejavnosti Bled). Avtorji fotografij: Rok Lovjak, Albert Jacobs, Paul Voornhout, Fluck & Lato (izdaje 2013). Tisk: Studio Print d. o. o. | Naklada: 5000 izvodov | Jazna Kus Vinsvilit je pri pripravi zbirke delovala v sklopu delovnega projekta Tupa 2, ki je podprt z donacijo Švice v okviru švicarskega prispevka razvijanju Evropske unije. | Tisk zbirke je finančno podprla Agencija RS za okolje.

potočna postrv

soška postrv

ribe

- 77 domorodnih vrst, 16 tujerodnih
- donavsko povodje – 69%, 39% v jadranskem;
- ogroža jih: uničevanje habitatov (regulacije, jezovi) in drstnih poti, onesnaževanje (snovi, organizmi), vnašanje tujerodnih vrst (Rimljani – krap, menek)
- varovanje (Uredba o zavarovanih ... (46/04, 109/04; Direktiva o Habitatih – N2K), ribiška zakonodaja,
- vlaganje določenih vrst.

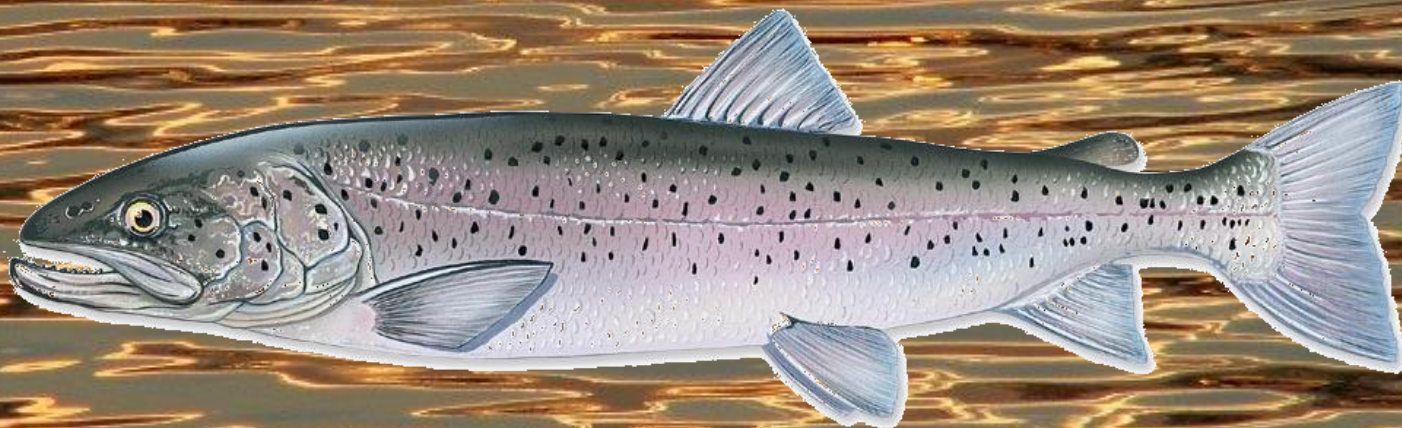
platnica

zvezdogled

sulec

zlata neřica

upiravec

potočna postrv – že skoraj izginila zaradi vnašanja šarenke in križanja

velika nežica

kapelj, glavač

kapelj, glavač (*Cottus gobio*)

V ●

Bullhead

KAPELJ, GLAVAČ *Cottus gobio*

Zraste do 18 cm. Spolno dozori v 2. letu. Drsti se od februarja do maja, ikre odlaga na kamnito ali prodnato dno med kamenje (litofilna drstnica). Hrani se z nevretenčarji. Najpogostejši je od izvira Kolpe do Severina.

uničevanje habitata

prehodnost, ograjenost...

Dvoživke

- SLO: 21 vrst
- dve življenjski okolji – večja ranljivost
- izsuševanje, onesnaževanje voda, plenilci, promet...
- vse so zavarovane, tudi Natura 2000 območja.

planinski pupek

planinski močerad (*Salamandra atra*)

Živi nad 600 m. Na nižjih nadmorskih višinah ga najdemo v mešanih gozdovih, nad gozdno mejo pa v bolj odprtih predelih, kot so alpinska in subalpinska travišča, kamniti pašniki ipd., kjer mu skalovje, podrta debla in trhel les nudijo dovolj skrivališč. Zapusti jih le zgodaj zjutraj, ko je zračna vlaga najvišja ali ponoči, pa tudi po dežju - takrat lahko veliko število osebkov vidimo tudi podnevi. Samica „izlega“ že popolnoma preobražene mladiče (ovoviviparija).

Plavček, barska žaba (*Rana arvalis*)

hribski urh (*Bombina variegata*)

Plitvi tolmini v manjših potokih, blatne luže v kolesnicah, manjše mlake; tam, kjer ni rib. Na kopnem poiščejo zatočišča pod odmrlim lesom, kamni ter med koreninami dreves in grmovja v svetlih gozdovih, ob potočkih, na močvirnih travnikih do 2100 m.

človeška ribica – močeril - Proteus

Ogrožanje - varovanje

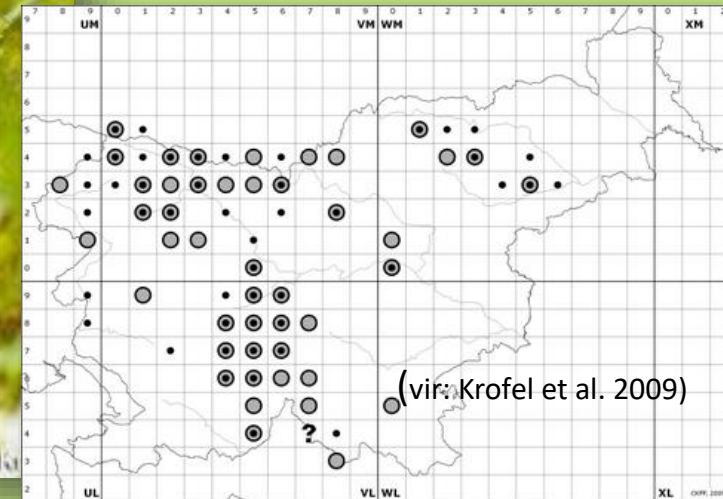
- ena najbolj ogroženih živalskih skupin;
- reševanje “črnih” točk”.

A photograph of a lizard, likely a grass lizard (Tiliqua), resting on a bed of dry grass and leaves. The lizard has a brown head and body with yellowish-green spots and stripes. It is facing left.

PLAZILCI

- suha koža (levitev);
- temperatura odvisna od okolja;
- veliko vraž, pretiran strah (ugriz);
- SLO – preko 25 vrst, vse zavarovane

živorodna kuščarica (*Zootoca vivipara*)

Visokogorski pašniki in travniki, suhih mest se izogiba. Redkeje jih najdemo v nižinah na močvirnih terenih. Živi tudi na robu gozda, na gozdnih jasah ipd. Prehrana: Kobilice, muhe, gosenice, pajki. Razmnoževanje – samica koti žive mladiče (3-11 mladičev), v toplejših območjih ležejo jajca (5-7 jajc).

zelenec

© NejCRabugaA

modras

kobranka (*Natrix tessellata*)

navadni gad (*Vipera berus*)

„težave“ s kačami – kliči kačofon 040 322 449

belouška

smokulja

močvirska sklednica

- edina avtohtona vrsta želve v SLO;
- ogrožanje: izguba habitata, rdečevratka, vnos soma
- Od 3. avgusta 2016 je prepovedana prodaja vseh sklednic *Trachemys scripta* s podvrstami in križaci vred. Tako da nekaj se vendarle premika v pravo smer.

mali podkovnjak

navadni netopir

Netopirji – vse vrste

- pomen jam, dupel in podstrešij;
- kotitvene in prezimovalne kolonije;
- že prisotnost človeka ogroža

Porodniške kolonije v
jamah, na podstrešjih

Kako ravnati ob takih najdbah????
kliči NETOPIROFON na SDVPN

rjavi medved (*Ursus arctos*)

- spornost štetja in odstrela;
- spornost krmišč;
- konfliktnosti dejavnosti na osrednjem območju medveda;
- morali bi biti ponosni nanj, ne gledati kot breme.

dihur

hermelin

vidra

- z ribami bogati vodotoki; ribogojnice;
- populacije se krepijo;
- zavarovana, vrsta N2K

www.naturfoto.cz

© Jan Ševčík

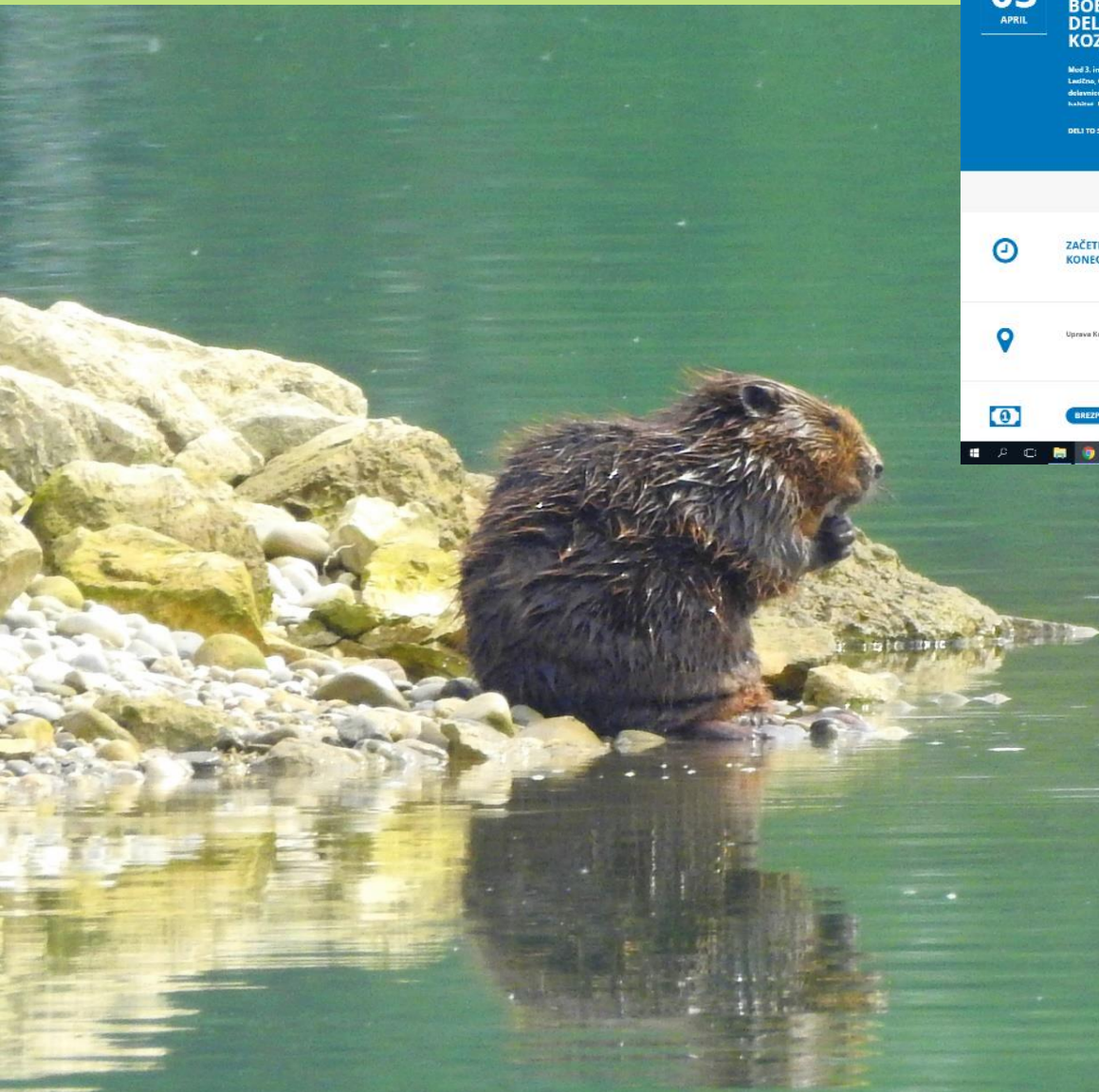

bober

- izumrl v 18. st
- na Radulji opažen od l. 1998.
- Krka, Lahinja, Drava...

bober

O PROJEKTUDOGODKIGALERIJAREZULTATIZA MEDJEREKLI S(M)O

05

APRIL

MEDNARODNI DAN BOBRA – DELAVNICA ZA OŠ KOZJE

Med 3. in 6. aprilom bomo na učnem OŠ Kozje, OŠ Lendava, OŠ Bistrica ob Sotli in OŠ Kapela izvedli delavnice izdelave maket bobrov in obkusa njihovega habitat. Delavnice bo vodila Danijela Kodrja, biologinja Kozjanskega parka.

DELJ TO STRAN

ZAČETEK: 5. aprila 2018, 10:00

KONEC:

Med 3. in 6. aprilom bomo na učnem OŠ Kozje, OŠ Lendava, OŠ Bistrica ob Sotli in OŠ Kapela izvedli delavnice izdelave maket bobrov in obkusa njihovega habitat. Delavnice bo vodila Danijela Kodrja, biologinja Kozjanskega parka.

ORGANIZATOR / SODELUJOČI

Uprava Kozjanskega parka

KOZJANSKI PARK
 03 802 71 00
 kozjanski-park@ko-park.si
 <http://www.kozjanski-park.si>

BREZPLAČNO

VIČ

Splošno mesto uporabe: plovbo na splošno je brezplačno, vendar je potrebno plačati za splošno uporabo. Z našimi splošnimi plovbi lahko splošno mesto ali letošnje splošno mesto.

Kozjanski

navadni polh

Lovna vrsta – SLO izjema v EU.

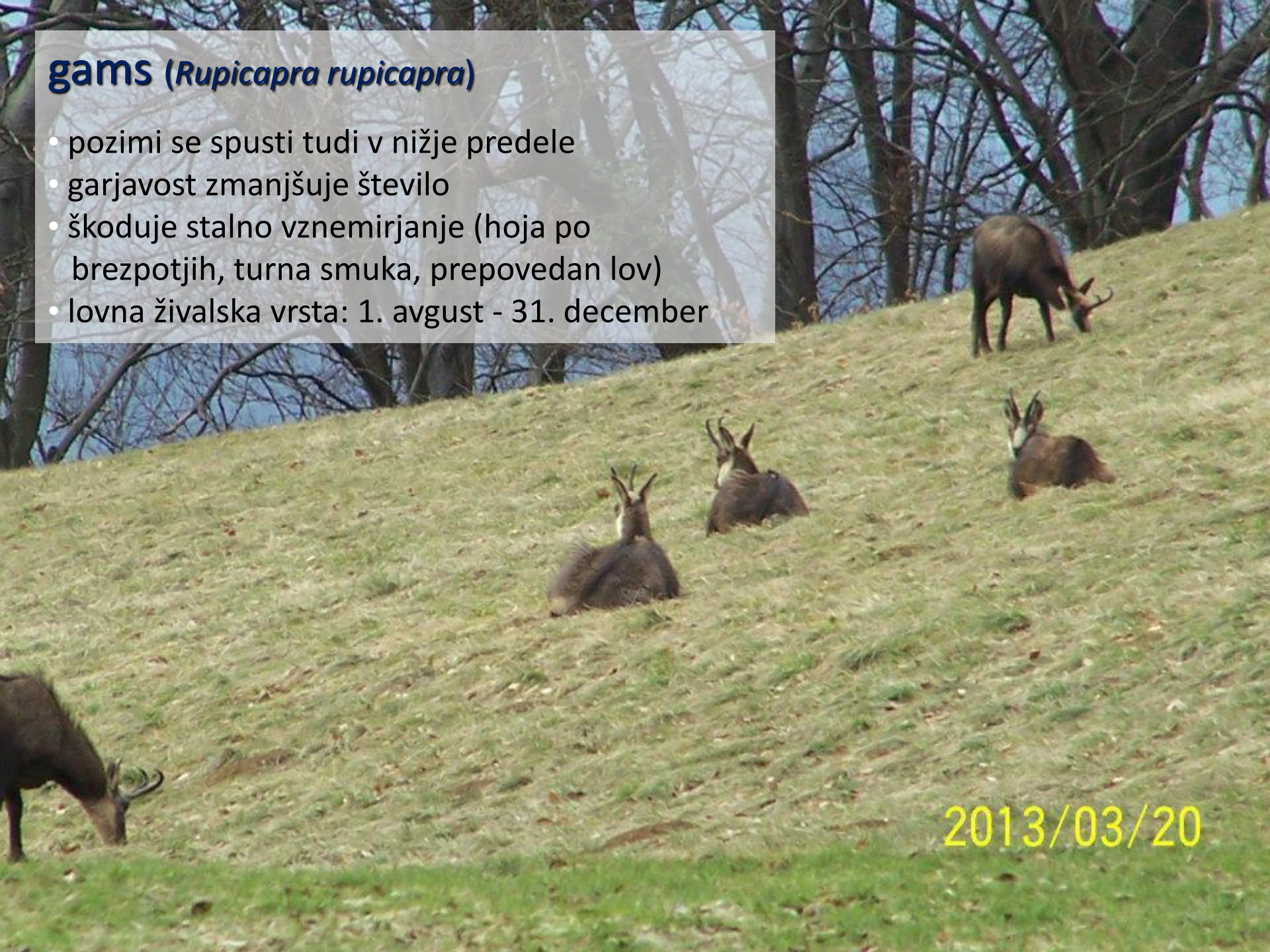

Polhi - podlesek

Vsi razen navadnega polha

gams (*Rupicapra rupicapra*)

- pozimi se spusti tudi v nižje predele
- garjavost zmanjšuje število
- škoduje stalno vznemirjanje (hoja po brezpotjih, turna smuka, prepovedan lov)
- lovna živalska vrsta: 1. avgust - 31. december

2013/03/20

alpski kozorog (*Capra ibex ibex*)

- Alpski kozorog je pred časom v Sloveniji izumrl, vendar so ga uspešno naselili nazaj.
- Pri nas jih najpogosteje najdemo v Julijskih alpah in Karavankah.
- Živijo do 17 let.
- Vsi zdaj živeči alpski kozorogi izhajajo iz narodnega parka Grand Paradiso v italijanskih Alpah in iz Švice (Graubunden), kjer je v 19. stoletju preživela edina avtohtona populacija.
- Pri nas je kozoroge naselil baron Julij Born v letih 1890–1896. Za svoje posestvo v Karavankah nad Tržičem je v Lausanni kupil 20 kozorogov.

LD: 1. avgust - 31. december

P T I C E

- 9600 vrst na Zemlji, 1111 ogroženih, 200 izumrlih v zadnjih 200 letih;
- Evropa: 515 vrst, 195 ogroženih;

- SLO: 219 vrst, 130 na Rdečem seznamu gnezdil, razen srake, šoje in sive vrane vse zavarovane;
- SLO – 15 izumrlih, 4 v zadnjih 20 letih.
- SLO – varovanje habitatov v območjih Nature 2000 (SPA)

divji petelin (*Tetrao uragallus*)

Naša največja gozdna kura.

V času rasti se petelin značilno oglaša - označuje svoj teritorij in vabi kokoši. Petje lahko razdelimo v štiri faze: klepanje, drobljenje, glavni udarec in brušenje. Prebivalec starih, raznodobnih in presvetljenih mešanih gozdov, v katerih sta mir in dovolj pritalnega rastlinja, zlasti jagodičja. Izredno pomemben je čim daljši notranji gozdni rob, torej rob med različnimi razvojnimi fazami gozda.

rušavec (*Lyrurus tetrix*)

Poseljuje Julijske in KS Alpe, Karavanke, Pohorje in Polhograjske Dolomite. Kot divji petelin je tudi rušavec zelo neprilagodljiva živalska vrsta in zato na večino sprememb v svojem življenjskem prostoru odgovarja z izselitvijo oziroma z izginjanjem.

Lovijo ga kragulj, planinski orel, sova uharica, lisica, obe kuni in jazbec. Najbolj vpliva na ruševca človek, kot so spreminjanje njegovega življenjskega okolja. Gre predvsem za kmetijstvo, deloma za gozdarstvo, turizem in šport.

mali krivokljun (*Loxia curvirostra*)

Mešani in iglasti gozdovi, v visokogorskih gozdovih je njegov plenilec mali skovik
Čas gnezdenja: januar - marec, gnezdilno obdobje je zelo odvisno od obroda iglavcev in se lahko začne kadarkoli.

Gnezdišče: vrhovi gostih krošenj iglavcev. Gnezdo postavi pod goste viseče veje, katere služijo za kritje pred padavinami.

Hrana: semena iglavcev, popki listavcev in žuželke.

planinska kavka (*Pyrrhocorax gráculus*)

Poseljuje strma gorska pobočja nad gozdno mejo v evropskem visokogorju, tako jo najdemo v severni Španiji, Pirenejih, Alpah, Apeninih, Korziki, južnem Balkanu pa tudi v osrednji Aziji in Indiji.

Hrani se z žuželkami, polži, jagodičjem, sadjem, brsti, semeni in drugimi biološkimi odpadki.

Gnezdi v skalnih razpokah.

belka (*Lagopus mutus*)

mali skovik (*Glaucidium passerinum*)

Najmanjša evropska sova. Visokogorski gozdovi in višje sredogorje, tudi nižje ležeče gozdove v katerih ni lesne sove, ki je njegova glavna plenilka. Gnezdišče - drevesna dupla velikega in triprstega detla. Potrebuje več dupel, ki jih pozimi uporablja tudi za shrambo (male ptice pevke, miši, voluharji, rovke).

veliki skovik (*Otus scops*)

Večina mu pravi „čuk“. Naselja na podeželju, ekstenzivni sadovnjaki in polja, vrtovi. Selivka. Gnezda ne gradi - drevesna dupla, zidne luknje, gnezdilnice. Hrana: kobilice, hrošči, večje, deževniki in mali vretenčarji: miši, žabe, majhni ptiči, manjši kuščarji. Močno ogrožena vrsta. Ogroža ga pomanjkanje ustreznih gnezdišč in vsesplošna kemizacija.

sokol selec (*Falco peregrinus*)

Gnezdi na skalni polički prepadne stene (konflikt s plezalci)

Preženeta ga velika uharica, krokar. Najhitrejša žival na svetu (c. 300 km/h).

velika uharica (*Bubo bubo*)

Za gnezdenje rabi velike stene – konflikt s plezalci; sokolarstvo

kobilar

vijeglavka

srednji detel

črna žolna

Travniške vrste

Prezgodnja košnja,
Način košnje in spravila,
Mejice, grmi, drevesa,
Izsuševanje, gnojenje...

breguljka, vodomec, čebelar

povodni kos (*Cinclus cinclus*)

Edina ptica pevka, ki zna plavati in se potapljati. Stalnica, pozimi se iz višje ležečih predelov pomakne v nižinske reke.

Hrano si išče pod vodo - hodi po dnu potoka in obrača kamenje pod katerimi brska za ličinkami vodnih žuželk.

Ogroža ga regulacija potokov in rek.

Zimsko hranjenje

Zatemnjena stekla

Hvala za pozornost.

Dušan Klenovšek

dusanklenovsek62@gmail.com

041 59 39 29

